

При цьому він усе життя вважав себе «українцем за народженням», а своїм маленьким донькам співав як колискові тільки українські народні пісні.

Олександр Вертинський дав кілька концертів у Києві, і знявся у двох кінофільмах студії Довженка – «Кривавий світанок» та «Полум'я гніву», де зіграв, до речі, українською мовою, чим дуже пишався. Наталія Ужвій його тоді спитала: «...звідки у вас суто українські інтонації?» Леда не плачучи від радості, артист відповів: «Так я ж тут народився! Це ж моя Батьківщина!».

У вересні 1954 року під час однієї з гастрольних поїздок до Києва, Олександр Миколайович писав своїй дружині: «...Как бы я хотел жить и умереть здесь. Только здесь! Как жалко, что человек даже не может выбрать себе угол на земле! Что мне Москва? Я не люблю ее! Жаль, что я пою по-русски и вообще весь русский. Мне бы надо было быть украинским певцом и петь по-украински! Украина – рідна мати... Иногда мне кажется, что я делаю преступление тем, что пою не для нее и не на ее языке...». Очевидно, це був єдиний злочин Олександра Вертинського. Інкримінований йому ним самим.

Можливо, саме через цей «злочин» він і не став жодним із «великих українців».

Але від того не перестав бути просто великим.

Вшанування пам'яті

21 березня 2019 року на Андріївському узвозі у Києві було відкрито пам'ятник легендарному співаку та актору.

Бібліографія:

Вертинський, О. М. Четверть века без родины: страницы минувшего [Текст]. – Киев : Муз. Украина, 1989. – 141с.

Коломиец, Р. Г. Александр Вертинский [Текст]. – Харьков : Фолио, 2016. – 121с. : портр.

Рудницкий, К. Л. Любимицы публики [Текст]. – Киев : Мистецтво, 1990. – 368с.

Шведов, И. Три украинских портрета: Мазепа, Вертинский, Кондратюк [Текст]. – Киев : Театр исторического портрета, 2002. – 228 с.

Логінов, Андрій. Сторінка емігрантської культури України: О. М. Вертинський [Текст] : [життєвий та творчий шлях Олександра Миколайовича Вертинського та Віри Василівни Холодної] // Зарубіжна література в школах України. – 2018. – № 9. – С. 59-63. – Бібліогр.: с. 63.

Чекаємо на Вас за адресою:

м. Київ, вул. Сабурова, 8

тел. 530-85-50

Понеділок-П'ятниця: 11.00-18.00

Субота – Неділя: вихідні дні

e-mail: libraryn151@ukr.net

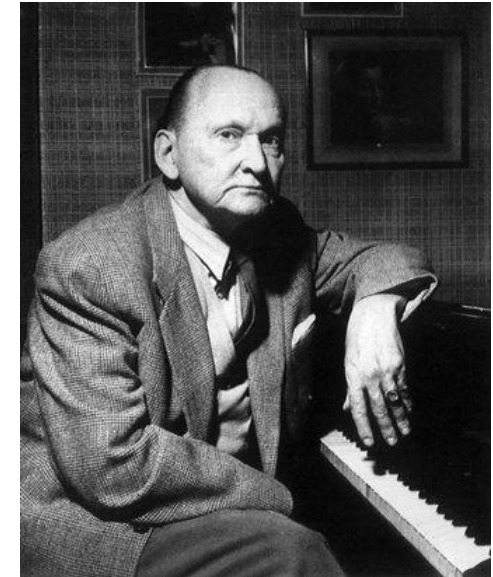
<http://www.facebook.com/desnabib>

Пам'ятка підготовлена за матеріалами фондів бібліотек ЦБС та Інтернет-ресурсів

Централізована бібліотечна система
Деснянського району
м. Києва
Бібліотека №151

«Я - Киянин»

Олександр Миколайович Вертинський

співак, поет і композитор
українського походження
(1889-1957 рр.)

до 130-річчя від дня народження

П а м ' я т к а

Київ, 2019

Шановні друзі!

Пропонуємо Вашій увазі пам'ятку, присвячену естрадному артисту, співаку, поету і композитору українського походження **Олександрю Миколайовичу Вертинському**, до 130-річчя від дня народження.

Народився кумир естради **9 березня 1889 року** у місті Києві в сім'ї дрібного чиновника.

Діти рано втратили батьків. Брата і сестру взяли на виховання сестри матері в різні сім'ї.

Гімназичні роки провів в 1-й імператорській Олександрійській гімназії (нині жовтий корпус Національного університету ім. Т. Г. Шевченка). Вже в ці роки захопився театром.

У 1909-1910 рр. переїхав до Москви, прагнучи знайти себе і зробити кар'єру.

На початку 1912 року прийшов у театр мініатюр, де виступав з невеликими пародіями. Вельми успішно знімався в німому кіно.

Олександрю Вертинському вдалося створити новий жанр, якого ще не було на російській естраді. *«Я пройшов по нелегкій дорозі новаторства, створюючи свій власний жанр»*.

Привабливим для публіки був також особливий стиль Олександра Миколайовича – його сценічна маска

сумного П'єро. На цей сценічний вибір справила вплив поезія О. Блока, зокрема — цикл віршів «Маски». Образ П'єро відображав внутрішній світ молодого Вертинського. З 1917 року артист почав виступати в концертному ф'яку, в якому виступав все життя.

Еміграція

Він прожив у Франції майже десять років – з 1925 по 1934 рр. Ця країна користувалася найбільшою любов'ю артиста після батьківщини: *«Моя Франція – це один Париж, та зате один Париж – це вся Франція!»*

Саме на цей період припадає розквіт його творчої діяльності. Ним були створені багато з його найкращих пісень: *«Пані Ірена», «Вінок», «Балада про сиву пані», «В степу молдавському серце», «Жовтий ангел», «Марлен», «Ірині Строці»*.

Вертинський мав прихильників у всіх країнах світу.

У жовтні 1935 р. Вертинський виїхав до Китаю в надії знайти російського слухача в особі великої емігрантської общини в Шанхаї.

Він писав пісні на вірші радянських авторів і сам складав патріотичні тексти, тому, що ним володіли думки про нове життя на невідомій батьківщині. Так

народилися пісні *«Про нас і про батьківщину», «Наше горе», «В снігах Росії», «Інша пісня»*.

Повернення

В кінці 1943 р. сім'я Вертинських з чотиримісячною дочкою Маріаною поселилася в Москві. В кінці 1944 в сім'ї народилася друга дочка — Анастасія.

Вертинський прожив на батьківщині 14 років. Весь цей час він інтенсивно працював, постійно виступав з концертами і мав успіх. Влада постійно цензурувала його творчість.

У 50-х роках він знімався в кіно: *«Заговор приречених», «Великий воїн Албанії Скандербег», «Ганна на шії»*.

У 1951 він отримав державну премію.

Помер Олександр Вертинський **21 травня 1957 р.** Похований на Новодівочому цвинтарі в Москві.

Вертинський прожив життя, сповнене пригод, захоплень, розчарувань, аншлагів і самотності.

За його власним зізнанням, усі 25 років еміграції йому часто снився один сон: він повертається до Києва й лягає спати на ту саму скриню, де так натхненно плакалося й мріялося в дитинстві.